CHARITABLE FOUNDATION
AN INITIATIVE TO CREATE A COMMUNITY OF 'RISHEY'
चित्त THE CONSCIOUS BEING
MAY 2025

સંપાદકીય

શિક્ષક મિત્રો,

વેકેશન એટલે અવકાશ.

અવકાશ educators માટે માત્ર આરામનો સમય નથી, પણ આંતરિક વિકાસ અને વૈચારિક પુનઃનિર્માણ માટેનું અનમોલ અવસર છે. શિક્ષક તરીકે આપણે જ્ઞાનપ્રાપ્તિની યાત્રા ક્યારેય રોકી શકતા નથી; તેથી, આ અવધિમાં નવી શૈક્ષણિક પદ્ધતિઓ, સાહિત્ય, ટેક્નોલોજી કે સર્જનાત્મક કળાઓ દ્વારા પોતાને નિખારવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. આરોગ્યદાયક જીવનશૈલી અપનાવી મન અને શરીરને તાજગી આપવી ખૂબ જરૂરી છે. પરિવારજનો સાથે ગુણવત્તાયુક્ત સમય વિતાવીને સંબંધોને મજબૂત બનાવીએ. નવા સ્થળોની મુલાકાત લો – તે તમારી દૃષ્ટિ વિશાળ બનાવશે, નવી સંસ્કૃતિઓ અને જીવનશૈલીઓથી આપને સમૃદ્ધ બનાવશે. યાત્રાઓ મનને શાંતિ આપે છે અને નવી પ્રેરણા જાગ્રત કરે છે, જે પછીના શિક્ષણ કાર્યમાં ઉપયોગી બને છે. ભૂતકાળના શૈક્ષણિક અનુભવોનું આત્મમંથન કરીને ભવિષ્ય માટે ઉચિત શૈક્ષણિક યોજના ઘડી શકાય. તેમજ વિદ્યાર્થીઓ માટે વધુ પ્રેરક, અર્થસભર અને સક્રિય રીતે શીખવાની તક ઊભી થાય તેવા સંકલ્પો સાથે આપણે આગળ વધવું જોઈએ. લેખન, ચિંતન, ચિત્રકામ, સંગીત જેવી સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પોતાના આંતરિક સ્વરૂપને અનુસંધાન આપવું જોઈએ. આવો, આપણે આ અવકાશને નવો દૃષ્ટિકોણ, ઊર્જા અને ઉત્સાહ સાથે અનુભવી, શિક્ષણસંસારને વધુ ગાઢ અને યોજનાબદ્ધ બનાવવાનો નિશ્ચય કરીએ.

વાર્તા રે વાર્તા....

વાર્તા: "શિક્ષણનું વાવેતર"

એક નાનકડી વસ્તીવાળું ગામ, એક સરકારી શાળા અને ત્યાં નવી જોડાયેલી શિક્ષિકા — જયંતિબહેન. શાળામાં ન તો પૂરતા વિદ્યાર્થીઓ હતા, ન યોગ્ય ઇમારત, ન અભ્યાસ માટે યોગ્ય સાધનો. જૂની દિવાલો, તૂટી ગયેલા બાંકડા અને ખાલી પડેલા વર્ગખંડો — આ બધું જોઈને ઘણા શિક્ષકો નિરાશ થઈ જતા, પણ જયંતિબહેનના હૈયામાં કંઈક અલગ જ ઊર્જા હતી.

પ્રથમ દિવસે શાળામાં માત્ર ત્રણ બાળકો હાજર હતાં. આસપાસના ઘરોમાં બાળકો ઘરના કામમાં કે ખેતરમાં વ્યસ્ત રહેતા. શાળામાં ભણવાનો કોઈ જુસ્સો નહોતો. જોકે જયંતિબહેનને કદાચ બાળકોની સંખ્યા સાથે કોઈ મતલબ ન હતો — એમના માટે એ પૂરતું હતું કે શીખવા માટે કોઈ તો આવ્યું છે.

તેઓએ એ ત્રણ બાળકોને એવી શ્રદ્ધાથી શીખવવાનું શરૂ કર્યું, જાણે વર્ગખંડ વિદ્યાર્થીઓથી ભરેલો હોય. રોજે રોજ કંઈક નવું લાવતાં — રંગીન ચિત્રો, બાળગીતો, રમતમાં પાઠ શીખવવાની રીતો. બાળકોમાં જિજ્ઞાસા વધવા લાગી. તેમની શીખવાની રીત બદલાતી ગઈ અને ત્યાંથી શરૂ થયો એક શાંત ક્રાંતિનો સફર.

ગામવાસીઓએ ધીમે ધીમે વિચાર્યું, "શું ખરેખર અમારી શાળામાં કંઈક બદલી રહ્યું છે?" થોડા સમય બાદ વધુ બાળકો શાળામાં જોડાયા. વાડીઓમાં રમતું બાળક હવે પાઠશાળાના દરવાજા તરફ દોડતું થઈ ગયું. શાળા નવા રંગોથી ચમકવા લાગી. દિવાલો પર શિષ્ટતાનો છંટકાવ થયો, અને વર્ગખંડોમાં નીરસ મૌનને બદલે હસતાં ચહેરાઓની ધ્વનિ ગુંજવા લાગી.

પાંચ વર્ષમાં એ શાળાએ રાજ્યસ્તર સુધી પ્રતિષ્ઠા મેળવી. જયંતિબહેન માત્ર એક શિક્ષિકા નહીં રહ્યા, પણ આખા ગામ માટે આશાનું પ્રતીક બની ગયા. આજે પણ ગામના લોકો કહે છે, "અમે શિક્ષણને જોવાનું શીખ્યા — જયંતિબહેનને જોઈને."

શિક્ષકનું કાર્ય એક વાવેતર જેવું છે — કોઈ ઉજ્જડ જમીનમાં પણ શ્રદ્ધા અને સંયમથી બીજ વાવે છે. શરૂઆતમાં કદાચ એ બીજ દેખાતું નથી, પણ જ્યારે સમય, પ્રેમ અને શ્રમ સાથે તેનું પાલન થાય છે, ત્યારે એ જમીનમાંથી જ્ઞાનના ફૂલો ખીલી ઊઠે છે. શિક્ષક માત્ર પાઠ શીખવતો નથી, પણ પેઢીઓ ઘડે છે.

જ્યાં સૌ નિરાશ થઈ જાય, ત્યાંથી શિક્ષક નવી આશાનું દિગ્દર્શન આપે — કારણ કે સાચા શિક્ષક માટે દરેક બાળક એક શક્યતા છે, એક સંભાવના છે... એક ઉજળું ભવિષ્ય છે.

એન જે ડેસ્ક પર ઈ-કન્ટેન્ટ

અધ્યયન માટેનું દિશાદર્શન અને યોગ્ય વાતાવરણનું નિર્માણ જરૂરી સૂચનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને જાતે શીખતાં કરવું એ એક ઉદ્દેશ છે.

- એપ્રિલ માસમાં આપેલ વિષયવસ્તુ એન જે ડેસ્ક પર અપલોડ કરવામાં આવ્યું છે.

સમગ્ર અધ્યયન સામગ્રીની ઝલક નીચે દર્શાવી છે:

Subject	Video Count	Timing
COMPUTER	57	03:39:38
ECONOMICS	06	00:47:22
ENGLISH	29	03:28:29
MATHS - MELA	98	08:14:34
MATHS-MELA	35	02:09:17
ડેટા પ્રવેશની પ્રક્રિયાઓ	19	01:34:35
Grand Total	**244**	**19:53:55**

આ વિડીયો બનાવવાનું કાર્ય અવિરતપણે ચાલતું જ રહે છે, જેથી શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થઇ શકાય અનેક વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ઝડપે, પોતાના સમયે શીખતાં રહે.

મનને ગમતાં સમાચાર

બે શિક્ષકોએ એક ઉમદા કાર્યનું નેતૃત્વ કર્યું, બેઘર લોકો માટે 150 ઘર બનાવ્યા.

એવા સમયે જ્યારે ઘર બાંધવાનું કામ મોંઘું છે, એર્નાકુલમના થોપ્પુમપાડીમાં લેડીઝ કોન્વેન્ટ સ્કૂલના બે શિક્ષકો, એક ઉમદા હેતુ સાથે આગળ વધી રહ્યા છે. પ્રિન્સિપાલ સિસ્ટર લિસી ચકલાયક્કલ અને શિક્ષક લિલી પૉલે છ વર્ષના ગાળામાં બેઘર લોકો માટે 150 મકાનો બનાવ્યા છે.

આ જોડી માટે તે એક અણધારી શરૂઆત હતી પરંતુ આગળ જતા તે એક નિયમિત કાર્ય બની ગયું. સિસ્ટર લિસીએ એક ઝુંપડીની સ્થિતિ જોઇ હતી જેમાં તેમની શાળાનો એક વિદ્યાર્થી રહેતો હતો. એકવાર, જ્યારે તેણી એક વખત એક વિદ્યાર્થીને આશ્વાસન આપવા તેના ઘરે ગઇ, ત્યારે તે પરિવારની દયનીય સ્થિતિથી વ્યથિત થઇ ગઇ. તેઓ પ્લાસ્ટિકની ચાદરમાં લપેટેલા માળખા જેવા નાના ઝૂંપડામાં રહેતા હતા. આ જોઇને દુ:ખી થઇ, સિસ્ટર લિસીએ વિદ્યાર્થી માટે ઘર બનાવવાનું નક્કી કર્યું. તેણીએ 'હાઉસ ચેલેન્જ' નામની ઝુંબેશ ઘડી અને વિદ્યાર્થીઓ, વિદ્યાર્થીઓના માતા-પિતા અને શિક્ષકોને આ હેતુ માટે યોગદાન આપવા વિનંતી કરી. બધાએ ફાળો આપ્યો અને જે પૈસા ભેગા થયા તેમાંથી વિદ્યાર્થી માટે ઘર બનાવ્યું.

થોડા સમયમાં, ધ્યાનમાં આવ્યું કે શાળાના ઘણા વિદ્યાર્થીઓ નબળી પરિસ્થિતિમાં જીવી રહ્યા હતા. લિલી પોલ સાથે સિસ્ટર લિસીએ પરિસ્થિતિની ગંભીરતાને સમજીને તેમના ઉમદા હેતુ સાથે આગળ વધવાનું નક્કી કર્યું. તેઓએ પહેલ કરી અને વિવિધ હિતેચ્છકો, શુભેચ્છકો અને સ્થાનિકોને તેમના કામના સમય પછી આ હેતુ માટે ભંડોળ એકત્ર કરવા મળ્યા. ઘણી સંસ્થાઓ અને સારી વ્યવસાયિક પેઢીઓ સમર્થન સાથે આવી. રસપ્રદ વાત એ છે કે, બાંધકામ સાથે સંકળાયેલા કામદારોએ પણ તેમની તરફથી યોગદાન આપ્યું હતું. એ જ રીતે, ઘણાએ તેમની મિલકત બાંધકામ માટે આપી જ્યારે કેટલાકે બાંધકામ માટે સામગ્રી પ્રદાન કરી હતી.
ઘરોની કિંમત રૂ. 6 લાખથી રૂ. 10 લાખ સુધીની હોય છે અને તે સામાન્ય રીતે એક સેન્ટ કે બે સેન્ટના પ્લોટ પર બાંધવામાં આવે છે. ટાઇલ લગાવ્યા પછી અને સારી ડિઝાઇનની ખાતરી કર્યા પછી ઘરોની સોંપણી કરવામાં આવે છે.

આ પહેલ દ્વારા શાળાના 80 જેટલા વિદ્યાર્થીઓ તેમજ અન્ય લોકોએ પણ ઘર મેળવ્યા હતા. મહિલાઓ, બાળકો, વિધવાઓ અને બીમાર સભ્યો સાથે ઘરવિહોણા પરિવારોને પ્રાથમિકતા આપવામાં આવી હતી. સરકાર તરફથી ટેકો હોવા છતાં પૈસાની વ્યવસ્થા કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવતા લોકોને પણ મદદની ઓફર કરવામાં આવી હતી.

"સ્થાનિક ઘર સાથે, સ્ત્રીનું જીવન બદલાઇ જાય છે. તે વધુ આત્મવિશ્વાસ ધરાવશે. તેણીની સુરક્ષામાં સુધારો થશે. નિરાશ મહિલાઓ માટે ઘર બનાવવું એ એક ઉમદા કાર્ય છે," સિસ્ટર લિસી અને મિસ લિલી કહે છે.

વાંચવું ગમશે...

- **Don't Make Me Think**
  - Steve Krug
- **The End of Average**
  - Todd Rose

એક ચપટી પ્રેરણા

"Every child deserves a champion; an adult who will never give up on them, who understands the power of connection and insists that they become the best they can possibly be."

- Rita Pierson